

"2030-cu ildə Avropanın "yaşıl enerji"si türk dövlətləri tərəfindən təmin olunacaq"

"Avroasiya məkanında son illərdə müşahidə olunan geosiyasi proseslər fonunda türkdilli dövlətlərin yeni siyasi-iqtisadi birlik kimi yüksəlişi qlobal gündəmin əsas istiqamətlərindən birinə çevrilib. Əgər əvvəlki dövrlərdə türk ölkələri arasında əlaqələr parçalanmış şəkildə idisə, bu gün artıq institusional əsaslara malik vahid əməkdaşlıq sistemi formalaşmış. Türk Dövlətləri Təşkilatının fəallığı, çoxtərəfli təşəbbüslərin genişlənməsi və enerji, logistika, "yaşıl iqtisadiyyat" sahələrində reallaşan layihələr türk dövlətlərini müasir dövrdə yüksələn "türk sivilizasiyası" modeli kimi önə çıxarır".

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında özbək politoloq İslamxon Qafarov bildirib.

Onun sözlərinə görə, türk dövlətlərinin integrasiyası artıq dünya siyasətində yeni sivilizasiya xətti formalaşdırır: "Əgər Samuel Hantinqton öz məşhur əsərində dünya sivilizasiyalarının yüksəlişi barədə danışdırsa, bu gün türk dövlətləri birliyi artıq müasir dövrdə yeni, vahid sivilizasiya modeli kimi özünü təsdiqləyib. Bu, Hantinqtonun proqnozlarından kənar formalaşan yeni geopolitik reallıqdır".

İslamxon Qafarov qeyd edib ki, Türk Dövlətləri Təşkilatı iqtisadi, sosial və ekoloji sahələrdə dayanıqlı inkişaf prioritetlərini müəyyənləşdirərək enerji təhlükəsizliyini əsas strateji xətt kimi götürüb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan, Türkiyə və Mərkəzi Asiya ölkələri bu prosesin aparıcı qütbləridir.

Ekspert əlavə edib ki, 2024-cü ilin dekabrında Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistanın Avropaya "yaşıl enerji"nin ixracı ilə bağlı imzaladıqları mühüm saziş türk dövlətlərinin qlobal enerji xəritəsində rolunu əhəmiyyətli dərəcədə artırır: "Proqnozlara əsasən, təkcə Özbəkistan 2030-cu ilədək Avropaya 10-15 milyard kilovat-saat təmiz enerji göndərə bilər. Bu, türk dövlətlərini Çin və Avropa arasında "yaşıl enerji" tranzitinin əsas qovşağına çevirir".

Politoloq bildirib ki, Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan-Qazaxıstan-Türkmənistan-Azərbaycan-Türkiyə xətti Avropa İttifaqına qədər uzanan yeni strateji enerji dəhlizi yaradır.

"Özbəkistanın Buxara, Nəvai, Xarəzm və Qaraqalpaq bölgələri güclü Günəş və külək enerjisi potensialına malikdir. Ölkə təkcə daxili tələbatı təmin etmək deyil, həm də regionlara və qitələrə enerji ixrac etmək imkanına sahibdir. Qırğızıstan və Tacikistan hidroenerji resursları, Türkmənistan isə TAPİ layihəsi çərçivəsində tranzit gücü ilə seçilir".

İslamxon Qafarov bildirib ki, türk dövlətləri çoxvektorlu diplomatiya yürüdərək eyni anda Çin, Rusiya, Avropa, Cənubi Asiya və Yaxın Şərq istiqamətləri üzrə balanslaşdırılmış siyasət həyata keçirir:

"Yaşıl enerji" dəhlizlərinin inkişafı türk dövlətlərinə müxtəlif geosiyasi mərkəzlərlə pragmatik əməkdaşlıq imkanı yaradır. Bu, onların beynəlxalq sistemdə çəkisini artırır və tranzit rolunu daha da möhkəmləndirir".

Ekspertin sözlərinə görə, "yaşıl iqtisadiyyat"ın qlobal trendə çevrildiyi bir dövrdə türk dövlətlərinin əlverişli coğrafi mövqeləri onları Avroasiya məkanında enerji axınlarının həlledici bağlayıcı halqasına çevirir: "Dünya "yaşıl enerji"yə keçidi sürətləndirir və böyük enerji axınlarının əsas bağlayıcısı məhz türk dövlətləri olacaq".

Sonda İslamxon Qafarov qeyd edib ki, enerji əməkdaşlığının dərinləşməsi Türk Dövlətləri Təşkilatının regional və qlobal nüfuzunu artıraraq onun Avroasiyanın geosiyasi arxitekturasında uzunmüddətli strateji mövqeyini möhkəmləndirəcək.